

TONI MEŠTROVIĆ

Vstavljanje

zvočna zaprtokrožna instalacija

2.–24. 9. 2022

MMC KIBLA / KiBela

Razmah elektronskega nadzora v času informacijske revolucije je postal eden osrednjih tem kritike družbenega nadzora. Pod krinko regulacije varnosti državljanov se je nadziranje iz neposrednega nadzorovanega in omejenega prostora razširilo na javni prostor. V *tvegani družbi* je posameznik pod pritiskom odgovornosti, da učinkovito obvladuje negotovosti in upravlja z njimi. Podpihovanje strahu kot topos medijske retorike posredno spodbuja ljudi, da v obdobju globalnih gospodarskih sprememb in privzemanja novih modelov družbene segregacije in polarizacije verjamejo elektronskemu očesu.

Približno iz teh premis izhaja Toni Meštrović v seriji razstav *Hekanje sistema (Hakiranje sustava)*, 2018, *Nadzorovanje nadzora (Nadziranje nadzora)*, 2020, in *Prisluškovanje (Prisluškivanje)*, 2022, v katerih se ukvarja z raziskovanjem tehnologije videonadzora, bodisi njenih lastnosti tehničnega orodja bodisi njenih družbenih implikacij. Pri tem ga moč nadzorujočega pogleda zanima v enaki meri kot njegove stranpoti, utvare in slabosti, o katerih se redko razpravlja, v vsakdanjem življenju pa ne sprašuje. Ker se Meštrović zaveda, da ljudje, ki jih spremljajo ulični nadzorni sistemi, opazovalcu v glavnem ostajajo neznani in da tisti, ki gledajo ekrane, nimajo možnosti, da bi sistematično identificirali in klasificirali ljudi v javnem prostoru, se nagiba k zaključku, da je nadzor sam po sebi odvečen in da prava grožnja ni opazovanje drugih. Gre za nekaj povsem drugega, kar je najlažje razložiti s pogosto citiranim stavkom, da se »disciplina najprej loti razvrščanja individuov v prostoru« (M. Foucault, *Nadzorovanje in kaznovanje*, 1977), ki med drugim pojasni, da moč nadzorujočega pogleda leži v njegovi sposobnosti, da spodbudi konformizem. Občutek, da smo pod nadzorom, namreč ustvarja občutek, da smo potencialni kršitelji. Vedenje, da obstajajo informacije, ki so pripravljene pričati v nekem prihodnjem času, je dovolj za to, da naše misli preganjajo s tesnobo obtoženca. Perceptivne pasti, ki jih sistem nadzora neprestano proizvaja, so predmet zanimanja medijskega raziskovanja Tonija Meštrovića in razlog, da prevprašuje njene slepe ulice in ekstaze ter neznano obrne v znano, vse to z namenom senzoričnega doživetja okolice, v kateri živimo. Zato ima prisvajanje strukture nadzornega sistema za Meštrovića značaj nadaljnega ukvarjanja z neraziskanimi možnostmi *zaprtoga kroga*, toda za razliko od omenjenih predhodnih del, v katerih je njihovo ogrodje tvoril sistem nadzornih kamer, v mariborski epizodi dela izključno z medijem zvoka. Z uporabo njegove neotipljivosti, nematerialnosti in nevidnosti podpira idejo fizične odsotnosti opazovalca, značilnega za nadzorni sistem. Sedem usmerjenih zvočnikov, razporejenih v dva zaprta kroga, od katerih je eden vstavljen v drugega, oddajajo zvok, ki ga preko mikrofонов sprejemajo iz okolnega prostora, in ustvarjajo pogoje za zvočno izkušnjo, ki vzdržuje zvočni *feedback*. Kljub tehnični stabilnosti instalacije je rezultat nepredvidljiv. Verjetno je, da se bo zgodila *mikrofonija*, ki bi zvočno formo morala ohranjati pri življenju brez pomoči obiskovalcev, ki zasedajo vlogo poslušalcev-opazovalcev. Vendar pa ostaja negotovo, ali bo instalaciji uspelo prebiti mejo začrtane sheme in preseči pričakovanja. Nas bo presenetila?

Produkcija: Muzej moderne in sodobne umetnosti, Reka

Koprodukcija: KID KIBLA

Projekt sta dodatno finančno podprla Ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške in Mestna občina Reka.

TONI MEŠTROVIĆ

Vstavljanje

zvočna zaprtokrožna instalacija

2.–24. 9. 2022

MMC KIBLA / KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor

Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure, v soboto od 10. do 14. ure.

- Sabina Salamon

BIOGRAFIJA

Toni Meštrović (r. 1973, Split) je multimedijski umetnik, ki najpogosteje deluje na področju video in zvočnih instalacij. Diplomiral je leta 1999 na Oddelku za grafiko Akademije likovnih umetnosti v Zagrebu, kjer se je ukvarjal z grafiko, kiparstvom in instalacijo. Zaradi zanimanja za elektronske avdio-vizualne medije je leta 1997 študiral »Video/Digital Imaging« v razredu prof. Valie Export na Mednarodni poletni akademiji za upodabljaljoče umetnosti v Salzburgu. Leta 2004 je zaključil dvoletni podiplomski študij medijske umetnosti pri prof. Davidu Larcheri in prof. Anthonyju Moorei na Višji umetniški šoli za medije v Kölnu, kjer je v videu, zvoku in video/zvočnih instalacijah raziskoval osebno percepcijo morja in otoka, ob katerem je odrasel. Leta 2004 se je vrnil na Hrvaško, kjer je nadaljeval svoje umetniško raziskovanje, v okviru katerega se tematsko ukvarja s kulturnim nasledstvom, identiteto in prehodnimi spremembami na območju Dalmacije. Njegova kontinuirana zanimanja zajemajo asimilacijo linearnega in cikličnega časa, prekinitvev naracije, ki smo je vajeni, in temo spremembe v širšem pomenu, od beleženja izparevanja vode v zaprtokrožni video instalaciji, do družbenega komentarja. Od leta 1992 aktivno sodeluje na skupinskih in samostojnih razstavah ter video festivalih na Hrvaškem in v tujini. Je dobitnik številnih štipendij in nagrad, med drugim nagrade za mladega umetnika Hrvaškega društva likovnih umetnikov v Zagrebu leta 2007 in druge nagrade na razstavi T-HTnagrada@MSU.hr leta 2013. Živi in ustvarja v Reki in Kašteli, kot izredni profesor predava na Oddelku za film in video Umetniške akademije Univerze v Splitu.

